

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Põllumajandusminister
määrus
algtekst
RTL 2000, 120, 1876

Marutaudi tõrje eeskiri

Vastu võetud 20.11.2000 nr 67

Määrus kehtestatakse «Loomatauditõrje seaduse» (RT I 1999, 57, 598; 97, 861; 2000, 82, 526) paragrahvi 43 lõike 2 alusel.

1. peatükk
ÜLDSÄTTED

§ 1. Marutaudi määratlus

- (1) Marutaud e marutõbi on püsisoojaste loomade ja inimese äge surmaga lõppev viirushaigus, mille tekitajaks on *Lyssavirus* perekonna RNA-viirus, mis levib peamiselt haige looma sülje sattudes haava hammustuse tagajärjel. Haigus võib levida ka vigastatud naha või limaskestast saastudes haige looma süljega.
- (2) Marutaudile on vastuvõtlikud kõik püsisoojased loomad. Linnud haigestuvad harva. Eestis on viiruse reservuaariks looduses punarebased ja kährikkoerad, koduloomadest haigestuvad sagedamini kassid ja koerad.
- (3) Marutaudi inkubatsiooniperiood on 14 ööpäevast kuue kuuni või pikem (keskmiselt 4–8 nädalat). Marutaudi nakatunud loom võib viirust levitada kuni kümme päeva enne kliiniliste tunnuste ilmnemist. Pärast kliiniliste tunnuste ilmnemist sureb loom kümne päeva jooksul.
- (4) Kliiniliselt avaldub marutaud kahes põhivormis – agressiivse ja vaikse marutaudina. Mõlema vormi puhul ilmnevad kesknärvisüsteemi kahjustuse tundemärgid, käitumishälbed, salivatsioon, neelu ja skeletilihaste halvatus.
- (5) Enim ohustatud loomaliikidel kulgeb marutaud järgmiselt:
  - 1) koeral esineb sagedamini marutaudi agressiivne vorm. Haigus algab looma käitumise muutumisega: erutus- ja depressiooniseisund vahelduvad kiiresti; isu väheneb, tekib isuväärastus (koer närib ja neelab mittesöödavaid esemeid) ja neelulihaste osaline parees, mille tagajärjeks on neelamistakistus ja tugev salivatsioon. Kuni kolme päeva pärast algab haiguse erutusstaadium, kus loomal tekivad raevuhood, mille käigus ta ründab valikuta loomi ja inimesi. Ühtlasi võib koer lahti pääsedes rännata pikki vahemaid. Haiguse kolmandat staadiumi iseloomustab halvatus levimine skeletilihastele ja asfüksianähud, millele järgneb surm hingamislihaste halvatus tagajärjel. Haiguse vaikse vormi puhul agressiivsus puudub, loomal tekivad kiiresti halvatusnähud, misjärel ta sureb;
  - 2) kassil areneb sagedamini marutaudi agressiivne vorm. Haiguse kulgu on sarnane koeral esinevaga. Haiguse algstaadiumis on kassile iseloomulik püüd peituda. Agressiivses staadiumis kass ründab ohvrit hammustades ja küünistades;
  - 3) veisel ilmnevad kliinilised tunnused alguses ebamääraste seedehäirete ja intensiivse salivatsioonina. Mõne päeva möödudes tulevad esile kesknärvisüsteemi häired – ülierutuvus ja ehmumine tugevate helide peale. Loom muutub rahutuks, kaabib maad ja puskleb. Tüüpilise tunnusena teeb loom sageli roojamis- ja urineerimiskatseid, seistes selg küürus, sabajuur üles tõstetud. Lahtipääsemisel ründab loom ettejäävaid objekte peaga. Marutaudi vaikse vormi puhul võivad esmased tunnused kiiresti muutuda üldiseks halvatusseks;
  - 4) lambal ja kitsel kulgeb haigus sarnaselt veisega;
  - 5) hobusel sarnaneb haiguse kliiniline pilt teetanusega. Hammustuse piirkond kiheleb, loomal tekivad neelamishäired, ta ründab kehaga ruumi piirdeid. Surm saabub mõne tunni jooksul pärast lamamajäämist;
  - 6) seal kulgeb haigus tavaliselt agressiivse vormina. Siga on erutatud ja jookseb sulus ringi. Emis sööb ära põrsad;
  - 7) rebasel ja kährikul esineb põhiliselt haiguse agressiivne vorm. Kesknärvisüsteemi häired ilmnevad esmalt orientatsiooni ja inimese pelguse puudumisena. Loomad võivad liikuda inimasulatusse ja tungida ka hoonetesse, rünnata ettejäävaid mets- ja koduloomi. Inimese provotseerimatut ründamist täheldatakse üliharva;
  - 8) ilvesel kulgeb haigus sarnaselt teiste lihasööjatega. Eestis on esinenud marutaudis ilvese rünnet sõidukile ja inimesele;
  - 9) nahkhiirele on iseloomulik üksinda ringilendamine päevasel ajal. Seejuures on lend sageli koordineerimatu, nahkhiired võivad lennata majadesse. Halvatusnähtude ilmnemisel jäävad nahkhiired paigale ja püüavad peituda.

§ 2. Marutaudi esinemisest ja selle kahtlusest teavitamine

(1) Loomade ebaloomuliku käitumise või teiste marutaudile iseloomulike tunnuste esinemise korral on loomapidaja kohustatud sellest viivitamatult teavitama tegevusluba omavat veterinaararsti (edaspidi *veterinaararst*) või piirkonda teenindavat volitatud veterinaararsti.

(2) Veterinaararst on kohustatud marutaudi esinemise või selle kahtluse korral sellest viivitamatult teavitama piirkonda teenindavat volitatud veterinaararsti või tema äraolekul Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust.

(3) Metslooma tungimisest inimasulasse, samuti metslooma ründest koduloomale või inimesele tuleb viivitamatult teavitada volitatud veterinaararsti või tema äraolekul Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust.

(4) Volitatud veterinaararst ja marutaudi diagnoosiv laboratoorium on kohustatud marutaudi esinemisest või selle kahtlusest viivitamatult teavitama Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust.

(5) Veterinaar- ja Toiduameti kohaliku asutuse juht teavitab marutaudikahtlusest või selle diagnoosimisest «Loomatauditõrje seaduse» paragrahvist 40 tulenevas korras.

(6) Inimese ja marutaudis või marutaudikahtlase looma kontaktist peab Veterinaar- ja Toiduameti kohalik asutus teavitama viivitamatult Tervisekaitseinspektsiooni kohalikku asutust.

2. peatükk DIAGNOOSIMINE

§ 3. Diagnoosimise meetodid

Marutaudi diagnoositakse kliiniliste tunnuste alusel ja laboratoorselt viiruse antigeenide tuvastamisega ajukoest tehtud puutepreparaatidest immunofluorestsentsmeetodil või viiruse isoleerimisega nakatunud looma ajukoest rakukultuurides või katseloomadel.

§ 4. Marutaudi laboratoorne uurimine

(1) Uuringuid marutaudile teevad Veterinaar- ja Toidulaboratoorium ning veterinaarlaboratooriumi tegevusluba omav laboratoorium, millel on tunnustatud analüüsimeetodika marutaudi diagnoosimiseks.

(2) Laboratoorsel uurimisel juhitudakse Rahvusvahelise Episootiate Büroo (*Office International des Epizooties*, OIE) ja Maailma Tervishoiuorganisatsiooni juhistest.

§ 5. Uurimismaterjali võtmine ja saatmine laboratoorseks uuringuks

(1) Uurimismaterjali laboratoorseks uuringuks võtab veterinaararst.

(2) Laboratooriumi uurimiseks saadetakse looma peaaugu või pea, väikeloomade puhul võib saata ka terve korjuse. Peaaugu hävimise korral tuleb uurimiseks saata kaelalülid koos seljaajuga.

(3) Proovide laboratooriumisse transportimisel võib veterinaararst kasutada loomapidaja või mõne teise isiku abi, olles teda eelnevalt instrueerinud ohutusnõuetest.

(4) Marutaudis ja marutaudikahtlase looma ning tema korjusega ümberkäimisel, uurimismaterjali võtmisel ja laboratooriumi saatmisel tuleb järgida kõiki vajalikke abinõusid inimese nakatumise ja keskkonna viirusega saastumise vältimiseks.

3. peatükk ENNETAMINE

§ 6. Marutaudi ennetamine

Marutaudi ennetamine seisneb haigusest ohustatud koduloomade vaksineerimises, samuti marutaudi leviku tõkestamises nende metsloomaliikide vaksineerimisega, kes on looduses peamiseks viiruse reservuaariks.

§ 7. Koerte ja kasside vaksineerimine

(1) Loomapidaja peab tagama temale kuuluvate kasside ja koerte vaksineerimise.

(2) Esimest korda vaksineeritakse koeri ja kasse kolme kuni nelja kuu vanuselt ja teist korda 12 kuu vanuselt. Edaspidi vaksineeritakse loomi üks kord aastas.

(3) Jahikoera esmakordsel viimisel metsa või seadmisel olukorda, kus ta võib kokku puutuda metsloomaga, peab koera vaksineerimisest olema möödunud vähemalt 30 päeva.

(4) Loomi vaksineerivad veterinaarjärelevalve ametnikud, volitatud veterinaararstid või tegevusluba omavad veterinaararstid.

(5) Veterinaararst peab marutaudivastaste vaktsineerimiste arvestust ja annab vaktsineerimistest aru Veterinaar- ja Toiduametile korras, mille kehtestab Veterinaar- ja Toiduameti peadirektor.

(6) Veterinaararst väljastab pärast looma vaktsineerimist loomapidajale tema nõudmisel tõendi või teeb asjakohase märke looma registreerimisdokumendi.

(7) Loomapidaja on kohustatud esitama vaktsineerimise kohta väljastatud tõendi või asjakohase märkega registreerimisdokumendi veterinaarjärelevalve ametnikule või volitatud veterinaararstile tema nõudmisel.

(8) Kui veterinaararst tuvastab, et kass või koer on vaktsineerimata või vaktsineerimisest on möödas enam kui 12 kuud, tuleb loom esimesel võimalusel vaktsineerida.

§ 8. Põllumajandusloomade vaktsineerimine

(1) Metsakarjamaadel ja metsaga piirnevatel karjamaadel karjatatavate põllumajandusloomade vaktsineerimine on soovitatav.

(2) Veterinaar- ja Toiduametil on õigus tema poolt määratletud ohustatud tsoonides korraldada põllumajandusloomade kohustuslik vaktsineerimine selleks ettenähtud vahendite arvel.

§ 9. Tegutsemisjuhised marutaudi ennetamiseks metsloomadel

(1) Kui veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst saab teada teadmata põhjusel surnud metslooma korjusest, võtab ta vajadusel proovid marutaudi uuringuks ja saadab need laboratooriumisse.

(2) Metslooma korjus tuleb hävitada veterinaarjärelevalve ametniku ettekirjutuse kohaselt. Korjuse hävitab omal kulul maa valdaja, kelle maalt see leiti, koostöös kohaliku omavalitsuse üksuse, Keskkonnainspektsiooni ja jahipidamise õigust omava isikuga.

(3) Metsloomade tehistingimustesse toomisel on:

- 1) metslooma tehistingimustesse tooja (edaspidi *huvitatud isik*) kohustatud sellest eelnevalt teavitama Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust. Kui eelnev teavitamine ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik, teavitatakse Veterinaar- ja Toiduameti kohalikku asutust viivitamatult pärast looma tehistingimustesse toomist;
- 2) Veterinaar- ja Toiduameti kohalik asutus kohustatud määrama veterinaarjärelevalve ametniku või volitatud veterinaararsti, kes viib läbi looma kliinilise läbivaatuse;
- 3) huvitatud isik on kohustatud looma 30 päevaks isoleerima veterinaarjärelevalve ametniku või volitatud veterinaararsti poolt heaks kiidetud paika ning viivitamatult teavitama veterinaarjärelevalve ametnikku või volitatud veterinaararsti kõigist looma tervisehäiretest.

(4) Metsloom, kellel avastatakse teadmata päritoluga puremisjälgi, määratakse tapmisele. Kui tapmine ei ole lubatud või õigustatud, isoleeritakse loom kuni kuueks kuuks.

§ 10. Metsloomade vaktsineerimine

Metsloomade suukaudse vaktsineerimise korral määrab Veterinaar- ja Toiduamet kindlaks vaktsiiniga peibutussööda levitamise piirkonna, aja ja viisi.

§ 11. Marutaudi episootilise olukorra seire

(1) Marutaudi episootilise olukorra seiret korraldab Veterinaar- ja Toiduamet.

(2) Seireuuringuid teeb Veterinaar- ja Toidulaboratoorium.

(3) Uuringute arvust ja tulemustest teavitab Veterinaar- ja Toidulaboratoorium Veterinaar- ja Toiduametit üks kord kvartalis, välja arvatud positiivsed juhud, millest tuleb teavitada viivitamatult.

4. peatükk
TÕRJE

1. jagu Tõrjemeetmete rakendamine

§ 12. Tõrjemeetmete rakendamine

(1) Marutaudi tõrjemeetmete rakendamist korraldavad veterinaarjärelevalve ametnikud ja volitatud veterinaararstid.

(2) Teate saamisel marutaudikahtlasest loomast või loomast, keda on purenud marutaudikahtlane või teadmata seisundis loom, on piirkonda teenindav volitatud veterinaararst kohustatud kohe minema looma asukohta, kontrollima looma seisundit ning rakendama vajalikud meetmed nakkuse leviku vältimiseks.

(3) Marutaudikahtlaseks loetakse loom, kellel esinevad marutaudile iseloomulikud kliinilised tunnused, sealhulgas ebaloomulik käitumine. Marutaudikahtluse püstitab veterinaararst ja kinnitab veterinaarjärelevalve ametnik.

2. jagu

Meetmed kassi või koera marutaudi haigestumisel või selle kahtlusel

§ 13. Rakendatavad tõrjemeetmed

(1) Marutaudikahtlane kass või koer tuleb isoleerida vähemalt 14 päevaks aiaga piiratud alale või eraldi kinnisesse ruumi veterinaarjärelevalve ametniku või volitatud veterinaararsti korralduste kohaselt.

(2) Kui kassil või koeral diagnoositakse marutaud kliiniliste tunnuste alusel või loomapidaja ei suuda tagada looma ohutut isoleerimist või loomapidajat ei suudeta kindlaks teha, siis teeb veterinaarjärelevalve ametnik ettekirjutuse looma kohustuslikuks tapmiseks. Looma nõuetekohase tapmise korraldab veterinaarjärelevalve ametnik.

(3) Kui loomal marutaud 14 ööpäeva jooksul kinnitust ei leia, võib veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst pärast looma läbivaatust ja vajaduse korral vaksineerimist tema isolatsioonist vabastada.

§ 14. Marutaudis ja marutaudikahtlase looma tapmine ja uurimismaterjali saatmine laboratooriumisse

(1) Marutaudis ja marutaudikahtlane kass või koer tuleb tappa pead kahjustamata.

(2) Tapetud loomalt, samuti isolatsioonis oleku ajal surnud loomalt võtab uurimismaterjali ja saadab selle laboratooriumisse veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst.

(3) Pärast uurimismaterjali võtmist tuleb looma korjus põletada.

3. jagu

Meetmed põllumajanduslooma marutaudi haigestumisel või selle kahtlusel

§ 15. Rakendatavad tõrjemeetmed

(1) Marutaudi diagnoosimise korral karja ühel loomal peab volitatud veterinaararst karja ülejäänud loomad läbi vaatama, leidmaks marutaudile iseloomulike kliiniliste tunnuste või puremisjälgedega loomi.

(2) Veterinaarjärelevalve ametnik peab tegema ettekirjutuse kõigi marutaudis loomade kohustuslikuks tapmiseks.

(3) Pärast uurimismaterjali võtmist tuleb looma korjus kohe põletada või matta veterinaarjärelevalve ametniku ettekirjutuste kohaselt.

(4) Marutaudikahtlased loomad tuleb isoleerida vähemalt 14 päevaks aiaga piiratud alale või eraldi kinnisesse ruumi veterinaarjärelevalve ametniku või volitatud veterinaararsti korralduste kohaselt.

(5) Kui nakkusallikas ei ole teada, võib volitatud veterinaararst või veterinaarjärelevalve ametnik määrata kogu ülejäänud karja vaksineerimisele. Kari peab jääma Veterinaar- ja Toiduameti kohaliku asutuse järelevalve alla vähemalt 30 päevaks. Loomapidaja on kohustatud viivitamatult teavitama volitatud veterinaararsti kõigist loomade tervisehäiretest.

§ 16. Karjale kohaldatavad kitsendused

(1) Kitsendused karjale kehtestab ja lõpetab Veterinaar- ja Toiduameti kohaliku asutuse juht kirjalikult.

(2) Karjale, kuhu kuuluval loomal on diagnoositud marutaud või esineb marutaudikahtlus, tuleb kehtestada järgmised kitsendused:

1) teise karja üleviimise keeld kuni kitsenduste lõpetamiseni;

2) looma toiduks kasutamise eesmärgil tapmise keeld kuni kitsenduste lõpetamiseni;

3) toorpiima ja sellest valmistatud toodete toiduks tarbimise ja müügi keeld kuni kitsenduste lõpetamiseni.

4. jagu

Marutaudikahtlus metsloomal

§ 17. Rakendatavad tõrjemeetmed

(1) Kahtlaselt käituvaid metsloomi tuleb üritada hukata veterinaarjärelevalve ametniku või volitatud veterinaararsti korralduste kohaselt looma pead kahjustamata ja saata uurimismaterjal paragrahvi 4 lõikes 1 nimetatud laboratooriumisse. Pärast uurimismaterjali võtmist tuleb metslooma korjus kohe põletada või matta veterinaarjärelevalve ametniku ettekirjutuste kohaselt.

(2) Veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst koostöös Keskkonnainspeksiooni ja jahipidamise õigust omav isikuga selgitab võimalusel välja lõikes 1 nimetatud metslooma liikumistrajektoori ja selle, kas ta on purenud kodulooma või inimest.

5. jagu

Meetmed looma pureda saamisel marutaudihaige või -kahtlase looma poolt

§ 18. Meetmed vaktsineeritud kassi või koera pureda saamisel marutaudihaige või -kahtlase looma poolt

(1) Kui marutaudikahtlane loom pures kassi või koera, keda on vaktsineeritud viimase 12 kuu jooksul, siis peab volitatud veterinaararst või veterinaarjärelevalve ametnik looma esimesel võimalusel uuesti vaktsineerima.

(2) Marutaudi leviku vältimiseks tuleb:

1) kass või koer jätta järelevalve alla 45 päevaks, mille vältel peab loomapidaja tagama looma isoleerituse väljapääsemist välistava aiaga piiratud alal või kinnises ruumis, kus tal ei ole kontakti teiste loomade ja inimestega;

2) kassi või koera jalutada vaid rihma otsas, vältides kontakte teiste loomade ja inimestega.

(3) Veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst peab kassi või koera pärast 45 päeva möödumist läbi vaatama ning tuvastama, kas loomal ei ilmne marutaudi tunnuseid.

(4) Kui puretud kassil või koeral ilmnevad marutaudile iseloomulikud kliinilised tunnused, tuleb rakendada paragrahvis 13 kehtestatud tõrjemeetmeid.

(5) Kui puretud kassil või koeral marutaudi ei tuvastata, võib veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst lõpetada lõikes 2 toodud looma pidamise piirangud enne 45 päeva möödumist, olles looma eelnevalt läbi vaadanud ning tuvastanud marutaudi tunnuste puudumise.

§ 19. Meetmed vaktsineerimata kassi või koera pureda saamisel marutaudihaige või -kahtlase looma poolt

(1) Kui marutaudikahtlane loom pureb kassi või koera, keda ei ole nõuetekohaselt vaktsineeritud, peab veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst soovutama looma hukata. Kui loomapidaja keeldub looma hukkamast, on ta kohustatud looma kuueks kuuks isoleerima veterinaarjärelevalve ametniku või volitatud veterinaararsti poolt heaks kiidetud paika.

(2) Veterinaarjärelevalve ametnik teeb ettekirjutuse looma kohustuslikuks tapmiseks, kui puretud loomal ilmnevad marutaudi kliinilised tunnused, loomapidaja ei suuda tagada looma ohutut isoleerimist või kui loomapidajat ei ole võimalik kindlaks teha. Looma nõuetekohase tapmise korraldab veterinaarjärelevalve ametnik.

(3) Veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst peab looma läbi vaatama pärast kuue kuu möödumist looma isoleerimisest ning marutaudi tunnuste puudumisel lubama loom vabastada. 30 päeva enne isolatsiooni lõpetamist (viie kuu möödudes) peab veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst looma vaktsineerima.

(4) Kui purenud loomal marutaudi ei tuvastata, võib veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst lõpetada looma isolatsiooni enne kuue kuu möödumist, olles looma eelnevalt läbi vaadanud ning tuvastanud marutaudi tunnuste puudumise.

§ 20. Meetmed põllumajanduslooma või muu kodulooma pureda saamise korral marutaudihaige või -kahtlase looma poolt

(1) Veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst peab soovutama looma hukata. Kui loomapidaja keeldub looma hukkamast, on ta kohustatud looma kuueks kuuks isoleerima veterinaarjärelevalve ametniku või volitatud veterinaararsti poolt heaks kiidetud paika.

(2) Kitsendused kehtivad kuni nende lõpetamiseni Veterinaar- ja Toiduameti kohaliku asutuse juhi poolt.

(3) Veterinaarjärelevalve ametnik teeb ettekirjutuse looma kohustuslikuks tapmiseks, kui loomapidaja ei suuda tagada looma ohutut isoleerimist või kui loomapidajat ei ole võimalik kindlaks teha.

(4) Kui puretud loomal ilmnevad marutaudile iseloomulikud kliinilised tunnused, tuleb rakendada kolmandas jaos sätestatud tõrjemeetmeid.

(5) Veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst vaatab looma pärast kuue kuu möödumist läbi ning marutaudi tunnuste puudumisel lubab looma isolatsioonist vabastada.

(6) Kui purenud loomal marutaudi ei tuvastata, võib veterinaarjärelevalve ametnik või volitatud veterinaararst lõpetada looma isolatsiooni enne kuue kuu möödumist, olles looma eelnevalt läbi vaadanud ning tuvastanud marutaudi tunnuste puudumise.

§ 21. Puremisjuhtude lahendamine

Veterinaar- ja Toiduameti kohaliku asutuse juhil on puremisjuhtude lahendamisel õigus võtta tarvitusele teisi vajalikke meetmeid olukorrast sõltuvalt.

6. jagu Desinfektsioon

§ 22. Desinfektsiooni nõuded

Marutaudis looma pidamise ruum või ase või isolatsiooniruum ja tõenäoselt viirusega saastunud esemed tuleb desinfitseerida veterinaarjärelevalve ametniku või volitatud veterinaararsti korralduste kohaselt.

7. jagu Tegutsemisjuhised loomsete saaduste käitlemiseks

§ 23. Tegutsemisjuhised puremisjälgedega, marutaudikahtlastelt ja marutaudis loomadelt saadud liha ja piima käitlemiseks

- (1) Marutaudikahtlast või marutaudis looma on keelatud tappa toiduks kasutamise eesmärgil.
- (2) Puremisjälgedega looma võib tappa toiduks ilma kitsendusteta kuni seitsme päeva jooksul pärast pureda saamist.
- (3) Kui marutaud või selle kahtlus tuvastatakse tapamajas, siis looma lihakeha ja siseorganid utiliseeritakse.
- (4) Marutaudikahtlase või marutaudis lehma piima on keelatud kasutada toiduks ja söödaks. Marutaudikahtlase või marutaudis lehma piim tuleb utiliseerida pärast kahjutustamist veterinaarjärelevalve ametniku ettekirjutuste kohaselt.
- (5) Kui marutaudikahtlase või marutaudis looma piim on sattunud piimatanki koos kolme või enama terve lehma piimaga, võib Veterinaar- ja Toiduameti kohalik asutus lubada selle piima kasutamist söödaks ja toiduks pärast marutaudi viirust hävitavat kuumtöötlust.
- (6) Marutaudi esinemise tõttu kitsenduste alla kuuluva karja tervetelt loomadelt kogutud piima võib kasutada söödaks ja toiduks ning piimatoodete valmistamiseks pärast marutaudi viirust hävitavat kuumtöötlust.

Minister Ivari PADAR

Kantsler Ants NOOT